

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előfizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 16 kor. — fill.
Fél évre . . . 5 . . .	Fél évre . . . 8 . . .
Negyed évre . . . 2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . . 4 . . .
Egy óra . . . 1 . . .	Egy óra . . . 1 . . . 70 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szö 4 fillér.

Levél Amerikából.*)

Amerikában nemcsak mi magyarok foglalkozunk egy szobor leleplezésének előkészítésével. Washingtonban a napokban leplezik le a francia Rochambeau szobrát. S ugyancsak Washingtonban alkalmas helyet keresnek Nagy Frigyes bronzszobra számára, melyet a német császár ajánlott föl ajándéknak az amerikai nemzetnek. Mindkét esetben tehát nem amerikainak emelnek szobrot Amerikában s igyekez a szobrok egy kategóriába tartoznak a Clevelandban leleplezendő Kossuth szoborral. S amilyen érdekes az, amiben a 3 szobor megegyezik, éppen oly érdekes a különbség is, melyet mindenik szobor tárgya és Amerika közti viszony párhuzamba vonása domborít ki. Rochambeau itt küzdött, az amerikai forradalomban, nagy honfitársa, Lafayette oldalán s így neki is része volt Amerika függellenítésében. Nagy Frigyes barátja és tisztelője volt Washington Györgynek. Ez a barátság vette meg — így mondják a németek — az Amerika és Németország közti jó viszony alapjait s a most emelendő

*) Ezt a szép cikket a clevelandi „Nagyar Hirmondó”-ból vettük át és ajánljuk az olvasók figyelmébe. Szerk.

szobor e viszony további ápolásának lesz záloga. Kossuth Lajos 50 év előtt vendége volt az Egy. Államokban és itt neve azóta is jelképezi a szabadság eszméit. Kossuth szobra tehát Amerikában is valóságos szabadság-szobor s a 3 szobor közül, melyek között ezt a rövid párhuzamot vontam meg, a Kossuth szobra a legideálisabb, annak van legnagyobb jelentősége, legnagyobb jogosultsága.

De mai elmefuttatásomnak nem az a célja, hogy kiemeljem az amerikai magyarság vállalkozását, más, ugyancsak nemes vállalkozások rovására. Hanem igenis célom, e másik két szobor dolgából levonni oly következtetést, minek talán hasznát vehetjük a mi szoborunk számára. E tanulságot megkapjuk, ha nézzük, milyen szerep jut ama másik két szobor leleplezésénél a nemzeteknek, melyeknek a szoborral megörökítették fiai. Vegyük először a francia Rochambeau szobrot. Leleplezéséhez Franciaország hivatalos küldöttséget menesztett, mely az Egy. Államok vendége. E küldöttségben résztvesz a Rochambeau család több tagja, a francia kormány és a francia akadémia küldöttei és a

szobrász, ki Rochambeau szobrát elkészítette. A szobor leleplezésénél tehát valóban ölelkezik Amerika Franciaországgal és Rochambeauban Amerika az egész francia nemzetet ünnepli. Nagy Frigyes szobrának leleplezése még nincs napirenden, hiszen még csak most ajánlották föl Berlinből. De máris tudjuk, hogy Németország nagy hivatalos pompával lesz képviselve a leleplezésnél, sőt szó van róla, hogy maga Vilmos császár jöjjön el az ünnepélyre. Szóval itt is Amerika és Németország, a két nemzet fog együtt ünnepelni s barátkozni. Vagyis Franciaország is, Németország is hivatalosan szerepelnek a tőlük eredő szobor leleplezésénél.

S most jövünk mi magyarok s leleplezni készülünk egy Magyarországból érkező szobrot, — egy oly férfú szobrát, kire egyaránt büszke Magyarország és Amerika. S vajlon szabad-e még csak megis pendíteni annak gondolatát, hogy Magyarország hivatalosan is képviselve legyen a leleplezési ünnepélyességeknél? Szabad-e csak meg is hívni ünnepünkre szülőhazánk amerikai diplomáciai képviselőit, illetve azokat, kik Magyarországot

Egy félbe maradt nemzetről.

Érdekes és sajátos nemzet a német. Bismarck utódja, Caprivi a poroszországi lengyel tartományokban czélszerűnek látta nagy elődével ellentétben egy kissé szelidebb nemzetiségi politikát követni. A lengyelek között élő németiség ezt tőle nagyon rossz néven vette, mert hiszen a kissé szabadabban lélegző lengyelség e rövid idő alatt is veszedelmes közigazdasági versenytársnak mutatkozott. Összeállott tehát három német, névszerint: Hansemann, Kennemann és Tiedemann s megalakították a Verein zur Förderung des Deutschtums in den Ostmarken című egyesületet.

Egy esztendő sem telt el s ez egyesület a porosz-lengyel tartományok leghatalmasabb német politikai egyesületévé lett. A három alapító nevének kezdő betűjéből (H. K. T.) alakított szó, a hakatizmus olyan áramlatot jelentett rövid idő alatt, amelyik elég erős volt arra, hogy a Caprivi-fele szelidebb nemzetiségi politikát még a Bismarck-félenél is egy erősebb s kiméletlenebb irányzat váltsa fel. Érdekes és figyelemre méltó, hogy a hakatizmus e három hőse közül kettő új földesur. Hansemannak az atyja Berlinben titkos tanácsosi címet visel, de többszörös milliomos és bankár. Pempovot, me-

lyen fia lakik, ő vásárolta olcsón egy eladódott lengyel nemestől. Kennemannnak az apja alig egy pár ezer tallerral vándorolt be Pózenba és ma fia 80.000 hold tulajdonosa. Vajjon mikor érjük meg mi, hogy a mi földesuraink egy magyar hakatista mozgalom élere állanak? Aligha, mert hiszen a Felvidéken a panszlavizmus előrehaladásának egyik legfőbb oka ama régi magyar nemesi birtokokon keresendő, amelyek morva és csehországi új földesurak kezébe jutottak.

Hogy a föld minő nagy szerepet játszik a fajok egymással vívott létért való harcában, az legvilágosabban kitűnik abból a harcból, amelyet a porosz állam Pozenban folytat a lengyelséggel. Bismarck kezdeményezésére telepítési czélokra a porosz kormány e tartományokban mostanig 200 millió márkára vásárolt birtokot. Az eredmény nem volt oly fényes és rögtönös, mint ahogy a vérmesebbek hitték. A lengyel birtokosság nem pusztult el, sőt akadt olyan lengyel ur is, ki adóságokkal terhelt birtokán jó aron tudván, még összeszedte magát. A porosz kormányt a kedvezőtlen eredmény nem csüggesztette el, hanem újabb és nagyobb erőfeszítésre ösztökölte. Egy 250 millió újabb hitelt kért a törvényhozó testülettől, hogy gyorsabb tempóban és nagyobb

méreteken haladhasson előre. A germán szívósság és kitartás e páratlan ténye igazán bámulatba ejthet minket magyarokat. Felállítunk a nemzetiségek között két-háromszáz állami iskolát s hogy öt-hat év alatt egész vidékek nem válnak magyarrá, kétségbeesetten kiabáljuk: helytelen volt a követett tanügyi politika, nincs semmi eredmény, ne költsünk többet egy fillért se ilyen célra. Megvásárolunk valahol a Maros, vagy a Küküllő mentén egy pár százezer forint ára birtokot s hamarosan le is telepítünk egy pár száz hamarjában összetoborzott magyar parasztot, aztán többé nem törődünk vele. Egy pár év után felledezzük, hogy egyik-másik telep szerteállott, sőt akadt olyan telepes is, aki jól-rosszul a környező román többségtől egy kissé románul is megtanult, készen vagyunk rögtön az itélettel: Nem ér az egész telepítés semmit! A magyar nem való telepesnek, mert hiszen nincs benne ellenálló képesség, eloláhosodik. Mikor aztán elsírtuk szívünk nagy keserűségét, valaki egy új, hangzatos tervvel áll elé s akkor a faképnél hagyjuk az egész telepítést. Így szaporodnak nálunk a félbehagyott kísérletek s a félbemaradt intézmények és így leszünk magunk is lassacskán félbemaradt nemzet.

ban és szóval mernek szemtelenedni; most bemutatunk egy nemzetiségi képviselőt, aki tettelegességgel liczital rajuk. Az eset, a melyet egy jól ismert és föltétlenül szavahihető szabadelvűpartí politikus közöl velünk, a következő:

Szegeden ezelőtt néhány évvel internátust alapítottak a Délvidéken állomásozó vasuti alkalmazottak gyermekei számára, akik itt jó és olcsó ellátásban, felügyeletben és hazafias szellemű nevelésben részesülnek. Ez az internátus nagy szolgáltatásokat tesz a magyarságnak, mert nemcsak a nemzetiségi vidékekre került magyar vasutasok gyermekeit menti meg az oláh és szerb iskolák káros befolyásától, hanem az idegen nemzetiségű vasutasok gyermekeiből is jó magyarokat nevel.

Az internátusban nemrégiben ragadós betegség támadt és ezért az ott lakó vidéki gyermekeket haza kellett küldeni arra az időre, míg a járvány meg nem szűnik. Természetes, hogy iskolásfiukról lévén szó, nem bocsátották őket egyedül haza, hanem csoportonként, felügyelet mellett. Egy ilyen csoport a nagyikindai vasuti állomáson átutazóban kiszállva, a Himnusz, a Szózatot és több más hazafias nótát énekelt, a vasutnál varakozó közönség gyönyörűséggel hallgatta a nagyobbára nemzetiségi fiúk szép magyar énekeit.

Csak egy embernek nem tetszett a nóta. Ez az ember Paulovits Ljubomir, a török-becei kerület országgyűlési képviselője. Akiről tudva van, hogy hazaáruló lázítás segédelmével jutott be a törvényhozásba, akinek a mandátumát csak bizonyítékok híján nem semmisítették meg s aki ellen, magyar törvényhozó létére, a magyar nemzet ellen való izgatás miatt büntető eljárás van folyamatban. Ez az ember, mikor meghallotta a hazafias nótát, éktelen dühbe borult, nekitamadt a gyerekeknek, durva szitkokkal illette őket, sőt az egyiket felpofozta, egynek kettőnek pedig úgy megcibálta a fülét, hogy kiserkedt a vérük.

A közönség megbotránkozva nézte a bestialis ember dühöngését, de nem volt aki közbelépést volna. Tanuja volt a jelenetnek többek közt Frankovics temesvári tanító, továbbá Valkai Keresztély kalauz, Gömör József kalauz (Temesvár) és a nagyikindai vasuti vendéglő egész személyzete.

A városban gyorsan elterjedt a híre a vakmerő és undorító merényletnek, amely a magyar nemzetet inzultálta gyenge iskolagyerekek személyében. És általános a felháborodás, nemcsak a magyarság, hanem a becsületes, jóérzésű szerb lakosság körében is — amely az ellenünk gyűlölködő vadráccokkal nem azonosítja magát — amiatt, hogy sem a hatóság, sem a sajtó nem vett tudomást a gyalázatos gonosztettéről, amely már hetekkel ezelőtt történt. Az eset most hiteles alakban értésünkre esvén, átadjuk a nyilvánosság és a parlament ítéletének.

A legkoldusabb koldus.

Irta s a debreczeni függetlenségi kör házalapja javára rendezett junialis ünnepélyen előadta: dr. Király Péter.

Rongyos ruhában, sápkóros arccal, reszkető tagokkal, kiéhezett, elcsigázott boldogtalant látok nyomorogni — koldulni. Sokan, nagyon sokan vannak e — világon, a kiknek sorsuk a kegyetlen nyomor, a kérelhetetlen inség, a halálos rémek legirtóztatóbb meduzája, az éhhaláltól való iszonyodás és rettegés; de szerencsétlen társai közt legszánalmasabb, leglázarabb alak ez az én koldusom.

A földi szenvedés kétségbeejtő küzdelmének, az emberiséggel, a sorssal, az étellel, az Istennel való kiengesztelhetetlen meg hasonlóságnak ilyen tipikus eszményképét, emberi formában megtestesülve még nem láttott soha senki.

Arccán borong a bizalmatlanság, az önmegtartóztatás, évszázados méltatlan szenvedés és keserű csalódás blazirtsága. Öntudatában, mintha felig pislákoló, felig behamvazódott tüzfény derengene, a mely a benne kialválnak indult öserő haldoklása inkább, semmint felújulása, újra ébredése.

Testét koldus rongyok fedik, kezébe koldusbotot szorít. Így, siralmas reszkető tagokkal, megáll a keresztút szélén hol a könyörület szívének leg-űrűbben járnak kelnek. Fejéről leveszi kalapját, kezét kinyújtja s bánatos fejt lesüli mintha szégyenlené, hogy e világon ő a legárvább.

Nem kér, nem könyörög egy szóval sem, hogy neki alamizsnát adjanak, csak úgy áll s merően néz a földre. Szemeiből egy-egy nehéz köncsepp gördül le az arczán.

Ez a koldus néma hallgatásával is jobban meghajtja a könyörület szíveket, mint más koldusok a kik reggeltől estig a végkimerülésig siránkozva énekelnek.

Ezt a koldust mindenki többre becsüli mint más kolduskenyéren élő kollegáját. Bizonyos tiszteletet s rokonérzést keltő arisztokratikus koldusalak ez, kinek inségét és nyomorát senkinek sem merné őszintén kétségbevonni, meggyanusítani.

Azt is sokan tudják, hogy ez a koldus egy időben hatalmas, vagyoniilag erkölcsileg s társadalmilag egyaránt nagytekintélyű ur volt, a ki még mint koldus is ezreteli masokkal — a mennyiben teheti — a maga jótékonyágát. Az összekoldult alamizsnák egyrészt kolduskollegái közt osztja szét, hogy őket az éhhaláltól megmentse.

Hej pedig nem is valami nagyon régen fényes palotában lakott ez az én koldusom. De palotájának lakosztályait — meggondolatlan pazar nagylelkűséggel — átengedte hontalanul kóborogó s gonosz indulattal hozzá tolakodó idegeneknek, hogy legyen azoknak is hajlékuk, lakásuk, otthonuk.

És ezek a szertelen jótékonyág áldásaival elhalmozott züllött alakok — hála helyett hálátlansággal fizettek. Lassanként nemcsak otthon érezték magukat, hanem tulajdon hazából kiszekiroztak, kitelepítették kiverték a gazdát.

Igy lett az én koldusomból hajléktalan földönfutó proletár.

Hajdan független szabad ur volt ő — kinek csak egy szabad es józan meggyőződésből választott koronás fő parancsolt, ezen kívül ő, másnak sem támogatására sem könyörületére nem szorult.

Oh akkor még volt mindene. Volt hazája, szabad földje, kenyere. És ime most, — sem hazája, sem nyugalma, sem kenyere. Ő ma egy nyomoruság és inség rablánczait viselő, s méltatlan szenvedésre kárkoztatott koldus, aki őszinte barátok nélkül, elhagyottan, kétségbeejtő árvaságban él.

Sok, sok gyermeke van. De azok kíméletlenek, hálátlanok apjuk iránt. Tékoznak pazarolnak, — idegen bálványistent imádnak. Idegen zsarnok sleppjét hordozzák és talpát nyalják — mint megannyi gazdátlan eb. De tulajdon apjokkal és fajtájokkal nem törődnek, sőt elalkusszák, eltékozzolják azok vérére, pénzét, tekintélyét s minden javait. Bűnös kezekkel fecsérelik el az ősi kincseket. Javithatatlan tékozlók ezek, a kik még apjokat is koldus rongyokban éhezni engedik — ősi tüzhelyök szentelyét pedig csatangoló martalócok által büntetlenül megbecsteleníteni hagyják.

Hogy ne lenne hát koldus egy apa — kihez még tulajdon gyermekei is olyan durvák, olyan hálátlanok . . .!

És tudjatok-e, hogy ki ez a koldus? Mi ez a koldus?!

— Ez a szánalomra méltó koldus: Magyarországs a magyar nemzet — tekintélye!

Igen, a mi hazánk, a mi nemzetünk tekintélye ez a legkoldusabb koldus! — Mert nincs a széles nagyvilágon szerencsétlenebb ország, és elhagyatottabb nemzet mint a miénk!

De én mégis azt hiszem, hogy talán nem lenne még késő tettekre ébredni a nemzet önzetes tényezőinek s a haza — becsülettudó és kötelesség tisztelő romlatlan gyermekeinek . . . Még nem lenne késő a munka, a takarékosság, s a függetlenség tisztelete és becsülése!

Még nem lenne késő, kiverni az osztrák martalócokat és más közveszélyes elemeket a hazából és visszaszerezni tőlük elrabolt javainkat!

De mindenekelőtt — az önzetlen hazaszeretethez — a szabadság és függetlenség kultuszának és vesztatüzenek építsünk templomot s abban tanuljunk meg imádkozni!

Tisztítsuk meg lelkünket a hitetlenség és a kétségbeesés méletyétől. Tanuljunk hinni a becsületes munka sikerében s a törhetlen szabadságszeretet erényében! Hinni! de magunkat el nem hinni, el nem bizni nemzetünk öserejének újraébredésében s csodás megnyilatkozásában.

Ilyen és ezekhez hasonló erények apollása és hirdetése kell a magyarnak, hogy ismét talpra álljon! Ilyen és ezekhez hasonló erények templomává akarjuk mi felépíteni „függetlenségi körünk” házáat, hogy az, ennek a „Kör”-nek nemcsak háza, hanem „a n y a s z e n t e g y h á z a . . .” ennek az árva magyar nemzetnek és hazának pedig egyik védőbástyája legyen az idegen kalandorok és elvetemült rosz hazafiak rablótámadásai ellen.

Én hiszem, hogy egyebekkel együtt ezt a „házat” is a mely mindnyájunk közös szent otthona lesz: közös erővel felépítjük s közös becsüléssel és tisztelettel megszenteljük!

Adja Isten hogy mielőbb így legyen!

Felhő Rózsi sajtópöre.

Egy színházi levél miatt.

Az aradi kir. törvényszék, mint büntetőbíró előtt szombatra egy igen érdekes tárgyalás volt kitűzve. Az aradi Friss Ujságban 1902. évi október hó 31 én megjelent egy cikk „Színházi levél a szerkesztőhöz” cím alatt, melyben az aradi színház akkori kedvenc primadonnájának, Felhő Rózsinak, ki most Makó Lajos debreczeni szintársulatának primadonnája továbbá Haidt Margitnak színpadi viselkedése, szereplése és különösen öltözködése tétett kemény bírálat tárgyává s a többek között a cikkben szó volt egy ugynevezett toalettkata-ztrófáról is (amit a férfi közönség különben baj nélkül kiállott) és egyenekről.

A primadonnák közül Felhő Rózsi sértve érezte magát a jelzett cikk többrendbeli kifejezése által és sajtópert indított ügyvédje dr. Czédly Károly által az aradi kir. ügyészségnél.

A kir. ügyészség közérdeket nem lát-

ván fenforogni, a vád képviselőjét nem vette át s így — miután a vádat magánvádló fenntartotta — a vizsgálóbíró elrendelte a vizsgálatot Hunyár Algernon aradi hírlapíró ellen, a ki mint a cikk szerzője jelentkezett és a felelősségét elvállalta.

A főtárgyalás ezen ügyben szombatra volt kitűzve az aradi kir. törvényszék, mint büntetőbíró előtt. A bájos panaszos képviselőben dr. Czédly Károly ügyvéd jelent meg, a hírlapírót pedig dr. Sugár Jenő ügyvéd képviselte.

A törvényszék tanácsa azonban dr. Fábián Lajos kir. ítélőtáblai bíró elnöksége alatt a kitűzött tárgyalást a felek egybehangzó indítványára kénytelen volt elnapolni, mert a főtárgyalást megelőző olyan eljárásba formálta csuszott be, ami semmisségi okot vonhatott volna magára után.

Az iratok tehát egyelőre a vád tanácsához küldettek vissza.

NAPI HIREK.

Székely egylet Debreczenben.

Az egész országban megindult a székelymentési akció s Debreczen is megmozdult, hogy segítsen a székelyeken. A kies Erdélyben, a nemzeti-ségek közé beékelve laknak ezek a derék magyarok, kiket végpusztulás fenyeget. Ezeknek a megmentésén fáradozik most az egész ország s Debreczen is kiveszi részét e mozgalomból. Tegnap vasárnap volt ez ügyben az értekezlet.

Hajdúvármegye székházának nagytermében megalakult a helyi székely-egylet, mely a székelységet érintő közművelődési és közgazdasági szükségletekért kíván harcolni, segítve hazafias munkásságával magyar véreink pusztuló, züllő tizezeire. Megjelentek az alakuló értekezleten Debreczen társadalmának jelesei: Dobieczy Sandor képviselő, Roncsik Lajos városi főszámvevő, és Szabó Kálmán jegyző, Debreczen város tanácsa képviselőben, Biró Géza, a bortermelő szövetkezet igazgatója, továbbá Szabó Kálmán, Kardos Albert, Freund Jenő, dr., Varga Lajos dr., Csiky Lajos, Tóth András, Jeney Miklós, Ibrányi Miklós, Györfly Aladár, Vántsa György, Székely Ferencz, Barta Ferencz, Pünköszt Ferencz, Bardócz András, dr. Fejér Ferencz, Ferenczy Gyula, Boros Ottó, Illéssy honvédszázados, Móricz Pál, Szentmiklósi József, Harsányi Sándor, Lóránt (Lőw) József a helyi sajtó képviselőben és még számosan Debreczen székelybarátai és „muskotály-székelyei” közül. Az értekezlet egyhangulag Dobieczy Sándor országgyűlési képviselőt kérte föl a tanácskozáskor vezetésére. Jegyző Biró Géza lett. Dobieczy elfoglalva az elnöki széket, rövid magas beszédben vázolta a székelység megmentése érdekében teendő intézkedéseket. Majd Roncsik Lajos a város nevében üdvözölte a mozgalmat s a tanács nevében a

leghatósabb támogatást ígérte meg. Többek felszólalása után Dobieczy kimondotta, hogy megalakultnak mondja ki a „Debreczeni Székely társaság”. Biró Géza jegyző az alapszabály tervezetét olvasta fel ezután, melyet változtatásokkal is elfogadtak, végül az ideiglenes tisztkart s 20 tagú választmányt alakították meg. Elnök lett: Pünköszt Ferencz; társelnök Bartha Béla dr. titkár Biró Géza jegyző Vántsa Gy., pénztárnok Bartha F.; ellenőr Györfly Aladár. Választmányi tagokká megválasztották: Bakonyi Samu dr., Benedek János dr., Csath Zsigmond, Dobieczy Sándor, Hatházy Ferencz, Harmath Gergely, Kardos Albert, Karap Mór, Kenéz Zoltán dr., Komlóssy Arthur, Konez Akos, Roncsik Lajos, Szabó Kálmán, Szávay Gyula, Székely Ferencz, Szűts Miklós, Tolnay Kornél, Weszprémy Zoltán, Varga Lajos dr. és Zimmermann Gyula.

Blau építész 150.000 koronás pere a város ellen.

Évek óta huzódó perben, melyet Blau Gyula miskolci építési vállalkozó indított 138.850 korona erejéig a város ellen, mond ítéletet a kuria ezen héten. Az ügy előzményei eléggé ismeretesek. Debreczen város közgyűlése kimondotta, hogy új városházát épített. A miniszter is jóváhagyta a közgyűlés határozatát s a tanács az építést Blau Gyula miskolci építési vállalkozóra bízta. A tanács eme határozatát megfelebezték, mert mellőzte a helybeli vállalkozókat s a közgyűlés ekkor azzal határozattal oldotta meg a kérdést, hogy a városháza építését elodázza s az egész ügyet levette a napirendről. A tanács Blau-nak azzal a utasítással adta ki az építést, hogy a tanács végzés jogerőre emelkedése után nyomban köteles az építést megkezdeni. Blau Gyula azonban ezt nem várta be, hanem már előzőleg Debreczenbe hozatta az építéshez szükséges felszereléseket, a mit később, mikor a közgyűlés a városháza építését elodázza, kénytelen volt visszazsállítani. Blau Gyula ezután kártérítést per indított Debreczen városa ellen. Blau Gyula 138.850 kor. 12 fillér kártérítést követelt a várostól. Debreczen városát a tárgyalásnál úgy az első, mint a másodfokú bíróságnál Ábrahám László városi t. főügyész képviselte, ki nagy lelkiismeretességgel és gondossággal tanulmányozta az ügyet s érveivel, bizonyítékaival meggyőzte a bíróságot Blau jogtalan követeléséről s mindkét fórumon elutasították Blau Gyulát keresetével. Blau Gyula nem nyugodott meg az ítéletben, felebbezett a kuriához. A kuria — mint értesülünk — e héten mond végleges ítéletet a régóta huzódó peres ügyben. A kuria tárgyalásán jelen lesz Ábrahám László főügyész, hogy ott is ha szükség kívánja, képviselhesse a város érdekét a vállalkozóval szemben.

A bőői székelyek Debreczenben.

A derék székelyek két küldötte jár most városunkban. Maros Tordavármegyéből, Bőő községből jöttek hozzánk, hogy megkérjék református testvéreinket segítsék őket, hogy templomot emelhessenek. Nagy Lázár és Iszlay Elek a derék két székely atyafi. Nem sokan vannak a községben, száz lélekszámú áll a reformátusok száma s míg a katolikusoknak már van hol imádkozzanak, ők hol egyik, hol másik társuk házában imádkoznak az Ur Istenhez, kérve segítsen a székelyen. Veszély fenyegeti őket, hódít a katolicizmus is s csak úgy vélik a veszélyt elhárítani, hogy templomot emelhetnek. Eljöttek tehát hozzánk, önjerejükből nem építhetnek templomot, kérve református testvéreinket, segítsenek rajtuk s pár fillér adományaikkal járuljanak nemes szándékukhoz. Két napig maradnak Debreczenben s kérjük, polgártársainkat, segítsenek, támogassák a a szegény székelyeket.

Öngyilkos rendőrbiztos.

A rendőrség egyik embere, Fülöp András rendőrbiztos ma délelőtt öngyilkosságot követett el. Villámgyorsan terjedt a hír s a legnagyobb meglepetést a rendőrségnél, a bűnügyi osztálynál keltette. Fülöp András rendőrbiztos öngyilkossága sokféle mendemondára ad okot, de határozottan még nem tudni mi adta a különben szorgalmas, kötelességtudó rendőrbiztosnak a kezébe a fegyvert. Fülöp ma reggel nem jelent meg hivatalában. Végh Gyula t. főkapitány kerestette, mert ma reggel 9 órakor bizonyos ügyekre nézve felvilágosítást kellett volna neki adnia, de nem ment fel hivatalába. Tegnap sem volt ott s Végh Gyula értesítésére adta, hogy ma reggel 9 órakor várja, hogy a szükséges felvilágosításokat megkaphassa. Kétszer 10 óra után a Kossuth-u. temető csöze jelentette a rendőrségnek, hogy a temetőben egy rendőrbiztos meglötte magát. A rendőrségen tudták, hogy az öngyilkos Fülöp András. Bardócz András rendőrbiztos ment ki a temetőbe, utközben megtalálta Varga Emil dr. ker. orvost s azt is elhívta. A temetőben, egyenruhába öltözve ott feküdt Fülöp biztos nagyanyja sírján. Élt, de beszélni nem tudott, melléből patakzott a vér. Varga Emil dr. nyújtotta az első segélyt. Fülöp András 9 mm. forgópisztollyal lötte meg magát. — Kétszer a jobb halántékába lőtt, de a golyó nem tudta atfurni a koponyacsontot s ezután még egy lövést tett, a mellébe lőtt. Ekkor esett csak össze. Azt még nem tudták megállapítani, hova hatolt a golyó, de az bizonyos, hogy a tüdejét is érte. Az öngyilkos biztost hordágyon a kórházba szállították. A kórházban pár pillanatra magához tért, pár szót beszélt, azután önkivületi állapotba esett. A déli órákban a kórházból vett értesülésünk

szerint Fülöp állapota perczről-perczre rosszabodik, úgy, hogy életben maradásához nincs remény. Fülöp András 16 éve áll a rendőrség szolgálatában, egy időben rendőroktató biztos volt s ezidőből van is egy fegyelmi ügye, a melyben az előnyomozatot most végzik. Végh Gyula főkapitány az öngyilkosság hírének vétele után vizsgálatot rendelt el a hivatalban azokra az ügydarabokra nézve, melyeket Fülöp Andrásnak osztottak ki elintézés végett. A vizsgálat deríti majd ki, van-e valószínűségök a mendemondáknak, követett-e el Fülöp szabálytalanságot, vagy más hivatalával össze nem férhető cselekedetet, amiért aztán életével fizetett.

Materny Lajos

főesperes Nyiregyházára utazott, hogy az ottani érettségi vizsgákat vezesse.

Köszönetnyilvánítás.

Midazoknak, kik megboldogult édes anyánk özv. polgár Tóth Audrásné szül. Molnár Zsuzsánna f. hó 12-én végbement temetésén résztvettek és mindazoknak kik részvételüket kifejezték s ezáltal is bánatunkat némileg enyhítették, ez uton mondunk hálás köszönetet Tóth Gergely többi testvérek és rokonok nevében is.

Gazdatisztek értekezlete.

A földmivelésügyi miniszter tudvalevőleg elrendelte, hogy a nem képesített gazdatisztek csak jelenlegi állásukban maradhatnak meg a törvény hatálybalépése után, ellenben képesítő bizonyítvány hiányában más gazdához nem mehetnek. Ez a törvény igazi sérelem, a mai gazdatisztek 80 százaléka Budapestben e sérelem megszüntetésére alakult egy szövetséget, melytől Dr. Bárdi József taggal képviseltette magát a Debreczenben és vidéken alkalmazott gazdatisztek értekezletén. A Fröhner szálloda nagytermében megtelt gazdatisztekkel, a kik Dr. Bárdi propagandája után beléptek a fővárosi szövetségbe, mely nyugdíjigényeinek kielégítésén kívül törekvéseikben állandóan segíti őket.

A zárszámadás letárgyalása.

Debreczen város 1902-ik évi zárszámadását a junius 26-iki közgyűlés veszi tárgyalás alá. Előbb azonban el fogja bíráltni a tanács és a jog-pénzügyi a szövényes számadást. A jog- és pénzügyi bizottság még e héten, a tanács pedig junius 22-én tart értekezletet ebben a tárgyban. A tanácsülésen Puky Gyula főispán fog elnökölni, a zárszámadást Roncsik Lajos főszámvevő fogja referálni.

Elhunyt örnagy.

Mayer Adolt es. és kir. nyug. örnagy szombat este hirtelen agyszélhűdés következtében elhunyt. A halálözsról a következő gyászjelentést vettük:

Özv. Mayer Adolfné szül. berzétei Nagy Emilia a legmélyebb fejdalomtól lesújtva tudatja a felejthetetlen jó férj, testvér és rokon Mayer Adolf es. és kir. nyug. örnagynak Debreczenben f. hó 14-én éjjel 12 órakor, életének 74-ik, boldog házasságának 32-ik évében agyszélhűdés folytán történt gyászos elhunytát. A megboldogultnak hült tetemei folyó hó 17-én, délután 4 órakor

fognak a róm. kath. egyház szertartásai szerint, Rákóczy-utca 17. számú házuknál beszenteltetni és a Péterfia-u. temetőben örök nyugalomra helyezettetni. Az engesztelő szentmise aldozat e hó 18-án reggel 9 órakor a róm. kath. templomban fog a Mindenhatóknak bemutatni. Debreczen, jun. 15. Egyetlen testvére Mayer Ferencz.

Köszönetnyilvánítás.

Az iparos tanoncok jutalmazására újabban kegyes adományokkal járultak: a Debreczeni Első Takarékpénztár 20, Löfkovits Arthur aranyműves 10, Tóth Audrás szobrász 10, az asztalos társulat 10, a eszmadia társulat 10, Serli Ede, az iparoskör elnöke 4, Debreczeni Lajos hentes 5, Schwarcz Vilmos butorgyáros 5 koronával. Fogadják az adományozók az iparos tanonc iskola felügyelő bizottsága s a jutalmazandó iparos tanulók nevében hálás köszönetemet. Dóczy Gedeon, iparos tanonc iskolai igazgató.

A hortobágy öntözése.

Debreczen város gazdasági bizottsága tegnap d. e. 10 órakor ülést tartott Király Gyula elnöklésével, amelynek legfontosabb tárgya volt a gazdasági egyesületnek az a megkeresése, hogy hasson oda Debreczen város gazdasági bizottsága, hogy az állami földmivelésügyi költségvetés keretében évről-évre előirányzott összegből Debreczen városának is juttassék annyi, hogy a Hortobágyon mintegy 300 hold területre öntöző csatorna létesíttessék. Király Gyula tanácsnok mint előadó szakszerűen fejtegette a gazdasági egyesület megkeresésének indokolt voltát azonban 10 szóval 7 ellen a kérdést elvetették, kimondván, hogy a pusztai mesterséges öntözését állattenyésztési szempontból nem helyeslik. A kérdés egyébként igen hosszadalmas vitát provokált a bizottságban.

Az ev. ref. elemi iskolák

tanévzáró-istentiszteletei folyó hó 18-án szerdán reggel 8 órakor tartatnak meg a nagy és kistemplomban, melyekre a szülőket és érdeklődőket meghívja az ev. ref. iskola-széki elnökség.

A zsidó hitközség új tanácssterme.

A debreczeni status quo ante izraelita hitközség tegnap délután 3 órakor Reichman Ármán elnökle alatt rendkívüli közgyűlést tartott. A délelőttre hirdetett közgyűlés nem bocsátkozhatott tárgyalásba, mert nem volt határozatképes. A délutáni közgyűlésen már nagy számmal jelentek meg a tagok. Burger D. József jegyző terjesztette elő a képviselő-testület ajánlatát, mely felhívja a községet, hogy egy új tanácskozási épület felállítására harmincezer koronát szavazzon meg. A tervezet szerint az új tanácssterem a Kápolnai utcán, az elemi iskola mögött emelkednék 21 méter hosszú és 14 méter széles. A közgyűlés egyhanguan elfogadta a képviselő-testület javaslatát.

Kaffka brigadéros ünneplése.

Kaffka Ignác tábornokot, dandárparancsnokot szombaton este fényes összejövetellel ünnepelte a dandár tisztikara abból az alkalomból, hogy Kaffka atvette a 9-ik, 5-ik és 2-ik huszárezredek dandárparancsnokságát. A társasvacsora a Bikában

volt s azon a debreczeni honvédezredek teljes tisztikarán kívül Marosvásárhely Marriantsik ezredessel, Kassa Soós Miklós századossal, Bornemissza Dénes főhadnaggyal és György Miklós hadnaggyal, Nyiregyháza Nagy Miklós századossal, Pécsi Sándor főhadnaggyal, Nagyvárad Sztankay Béla es. és kir. százados, Darányi Pal és Szunyogh Albert hadnaggyokkal képviseltette magát. A társasvacsorán ott voltak Bognár, Vogel és Vohlhoffer debreczeni ezredek is. A diszes társaság a késő éjjeli órákig maradt együtt és számos tósztan éltette a jeles katonát, Kaffka dandárnokot.

Presbyteri Gyűlés.

A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap gyűlésezett az egyházépület tanácstermében Kiss Albert ref. lelkész és Simonffy Imre főgondnok kettős elnökle alatt. A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítéséről szóló jelentés után a felsőbb leányiskolai igazgató tanácsban beállott üresedés betöltésével Dicsöffy Józsefet bizta meg a presbiterium. Utána Kiss Áron püspök átiratára kerül a sor, melyben a püspök a f. év junius 30-ikán tartandó tanárválasztásra történendő meghívásról tesz jelentést. A presbiterium ennek kapcsán tudomásul veszi, hogy a választásra meghívják a tanár választó küldöttséget. Majd a főiskolai igazgatótanács átiratára került a sor, melyben az egyházkerület májusi közgyűlésében a tanárok természetbeli lakásának megszüntetésére nézve hozott presbiteriumi határozatról van szó. A gyűlés e tárgyban egy bizottság ki küldését határozta el. Tudomásulvették az egyház ügyvéd jelentését Varga Sámuel hagyományának befizetéséről, továbbá K. Tóth Kálmán lelkész jelentését Pintér S. adománya e tárgyban. Három árverési hirdetmény eredménytelensége folytán új árverés kiküldését rendelte el a presbiterium, végül a gazdasági bizottság végzése tárgyban, mely az ingyen iskoláztatási pénztárnál a vegyes költségekre előirányzott összegeknek kiegészítő tanerők alkalmazása miatti föllépésről szól: azt határozta e presbiterium, hogy alkalmaz ugyan kiegészítő tanerőket, de csak amennyiben a látogatottság ezt megkívánja. — A gyűlés ezután fél egykor véget ért.

A nőegylet közgyűlése.

A debreczeni jótékony nőegylet tegnap délelőtt tartotta tisztújító közgyűlését az árvaház nagytermében. A gyűlés megnyitása után Konecz Ákos titkár terjesztette elő szépen kidolgozott terjedelmes évi jelentését. Előterjesztését a közgyűlés elfogadta. Aztán a tisztikart választották meg. Elnöknő lett ismét Veresné Szathmári Teréz, a jótékony-ságáról híres urasszony, a tisztikar többi tagjai is a régi maradt. A gyűlés különben elhatározta, hogy a titkári jelentést kinyomatja és a tagok közt szétosztja.

Orvosi körökből.

Varga Emil dr. kerületi orvos tanulmányutjából hazaérkezve, működését mai napon újból megkezdte.

Helyreigazítás.

Szombati számunk baloldozási rovatában megemlítettük, hogy özv. polgár Tóth Andrásné elhunyt s az elhunytat nagy rokonságon kívül Tóth Gergely derék elvtársunk gyászolja. Sajnálatos tollhiba folytán Tóth Gergelyről azt irtuk e helyen, hogy ő a függetlenségi kör eljárája. Ezt most azzal igazítjuk helyre, hogy Tóth Gergelyérdemes polgártársunk nem eljárája a körnek, hanem szeretett gazdája a függetlenségi körnek.

A Vigszínház művészei a vidéken.

Ritka művelzetben lesz része az idei nyár folyamán a nagyobb vidéki városok színházlátogató közönségének. A Vigszínház kiváló művészei július havában vidéki vendég körutra indulnak és ezenközben városunkba is elátogatnak, hogy a nyár unalmait fölcseseréljék az ő vidék, fegyelméleten összehozott bohózatokkal. Közönségünk, a mely minden szépért és jóért lelkesedik, bizonyára nagy érdeklődést fog tanúsítani eme művészi vállalkozás iránt, amely a jótékony célt is szolgálja, tekintve, hogy a jövődelem egyrésze a Vidéki Hírlapírók Országos Szövetségének alapja javára esik. Az előadás napjáról és a színrekerülő darabokról különben részletesen értesítjük közönségünket. Egyelőre itt közöljük a hozzánk érkező illusztris művésztársaság névsorát: Hegedüs Gdula, Hegedüsne Berzetej Ilona, Nikó Lina, Rónaszéki, Rónaszékiné, Tapolczay Dezső, Vendrey Ferencz, Szerény Zoltán, Szerény Gizella, Hárászthy Hermin, Varsanyi Irén, Pethes Imre, Tanay Frigyes, Makróczy János, Bálint Rózsi, Léway Gyula, Makróczy Levente, Győző Lajos, Bárdi, Gyarmathy, Aranyossy Janka stb.

Az ügyvédi kamara méltósága.

Rendkívül érdekes és hazafias határozatot hozott ma a temesvári ügyvédi kamara. Mint onnan jelentik: Kremling Lajos dr. fellebbezést, tartalekos honvédtiszt, a városnak egy határozatát német nyelven feleltette meg a temesmegyei alispánhoz, a ki a beadványt áttette az ügyvédi kamarához. A temesvári ügyvédi kamara elhatározta Kremling vád alá helyezését, mert magyar ügyvéd léte nem beadványával megsértette testülete méltóságát. Kremling a határozat ellen a kuriához feleltette.

E heti bűnügyi fő és esküdszéki főtárgyalások.

Hétfőn Szabó Imre ellen gyilkosságért, ugyanaznap a II-ik tanács előtt Buráth István s társai ellen magán. ellen. elköv. büntett. Kedden vádtanácsülés. Szerdán esküdszéki főtárgyalás. Smadroczi István ellen rablásért. Ugyanaznap a II-ik tanácsülés előtt Kandel Stefi s társa ellen lopásért, Erdei András ellen lopásért, Zsuppos János s társa ellen lopásért, Mester Mihály ellen lopásért, Csütörtökön Szathmári Ferencz s társa ellen osztály elleni izgatás miatt. Vas Lajos ellen szand. emberöl. büntett miatt. Ugyanaznap a II-ik tanács előtt: Kovács Antal ellen lopásért. Stáreczki Imre ellen közokirat hamisításért, Czveti Zsigmond ellen s. t. sért. bünt. Deák Imre ellen lopás büntetéseért, Kovács Lajos ellen mag. okirat hamisít. büntette. Ugyanaznap ítélethirdetések. Szombaton felelbiteli ügyek nyilvános tárgyalásai.

Templomos szédelgők.

Hajdu megye alispánjához ma átirat érkezett, melyben a komáromi rendőrkapitány két könyöradományos szédelgőre hívta föl a hatóságok feyelmét. — Ezek Máramaros megye alispánjának hamisított aláírásával és hamis pecsétjével az isai zsidó imaház építési költségeire gyűjtöttek könyöradományokat. A szédelgésre Komáromban rájöttek, de a két csaló, mielőtt letartóztatták volna megszökött. A komáromi rendőrség most körözteti őket. Az egyik Rosenberg Ignác 43 éves isai „hit tanító” közepes természetű, hajlott orru, hosszukás arcú, szőke, kopasz ember, a másik Reisz Hermann harminczkét éves isai kereskedő, középtermetű, őszes, ritkás hajú és szakállú individuum.

Elveszett.

„Horvát Mihály 3 szám jelzéssel” a péntes levélhordó kocsijáról vasárnap a Simonffy utcán egy vízmentes ponyva. A becsületes megtaláló kéri, hogy a ponyvát, tekintettel arra, miszerint a szegény kocsisnak azt meg kellene fizetni, — a főpostán átadni, a hol kívánatra jutalomban is részesül.

Nyilatkozat.

A szolyvai víz nagy szén-sav-tartalmánál fogva kiváló élvezeti víz, ugyszintén a Lubi Erzsébet is; ez különösen a légzőszervek hurutos bántalmainál kiválóan válik be. Dr. Kres Gyula bányá-orvos Vashegy.

A szolyvai ásványvíz kitűnő üdítő ital. A savanykás kerti borokkal vegyítve rendkívül kellemes.

A „Függetlenségi kör” júniálisa.

Tegnap este zajlott le a nagyerdei Vigadóban a Függetlenségi kör júniálisa. A tágas terem egészen megtelt. Megjelentek a párt és kör vezető férfai, Debreczen tekintélyes polgár családjai s díszes hölgykoszoru. A régi, ősi magyar mulatságot láttunk meg elevenedve. Minden izében magyaros volt a mulatság. Fesztelen jókedv, hamisítatlan magyar érzés voltak főjellemvonásai.

Hamvas arcú lányok, deli magyar ifjak jártak a szebbnél-szebb magyar táncokat, a szelid andalgót, a büszke toborzót, szilaj verbunkost. Gyönyörűség volt őket nézni.

Érdekeséget kölcsönzött a júniálisnak az a körülmény, hogy hangversenynyel volt összekötve.

Kevéssel 9 óra előtt felharsant a zenekar nyitánya, mely után a „Munkás dalegylet” adott elő szabatosan, mely érzéssel egy székely népdalt.

Azután dr. Király Péter lépett a felolvasó asztalhoz s alkalmi megnyitó beszédet tartott, melyet egész terjedelmében lapunk más helyén közölünk. A zamatos nyelvezettel megirt s igaz lelkesedéssel előadott beszéd mély hatást tett a jelenvoltagekra s zúgó taps jutalmazta a felolvasó fáradtságát.

Nagy András ev. ref. énekvezér kuruca dalokat énekelt zenekísérettel. A Nagy András gyönyörű hangja nem szorul dicséretre. Ismerjük azt mindnyájan. Nem tévesztette el hatását szívhez szóló dala most sem, háromszor kellett megismételnie.

Kerékgyártó László tépei tanító, mint vendég, vig monológot adott elő általános tetszés közt. A tapsból ő is bőven kivette a részét.

Záradékol a „Munkás dalegylet” énekelt kiváló precizitással. Ezt is megújrázták.

A program lejárta után a fiatalság tánczra perdült, az öregek pedig asztalok köré csoportosultak, beszélgettek, keseregtek az ország sorsa felett. Már ez így szokott

lenni. „Sirva vigad a magyar.” Éjfélkor pedig előkerült a csikóbőrös kalacs s ősi szokás szerint sorba járt. Szebbnél szebb felköszöntőket hallottunk B. Nagy Jánostól, dr. Varga Lajostól, Révi Nándortól, Oláh Károlytól stb.

A minden izében sikerült mulatság a késő hajnali órákban ért véget. A jelenvoltage hölgyek névsorát a következőkben sikerült összeállítanunk:

Asszonyok: B. Nagy Jánosné, Dobránszki Ferenczné, Bányai Péterné, Bencze Mihályné, Harsányi Istvánné, Piros Józsefné, Balogh Gergelyné, Kiss Andrásné, Kovács Jánosné, Batori Sándorné, Kertész Imréné, Veres Mihályné, Lós Jánosné, özv. Szücs Jánosné, Kovács Istvánné, Papp Lajosné, Tóth Mihályné, Farkas Istvánné, Uri Mihályné, Nagy Lajosné, Makai Sándorné, Aszalós Lajosné, Nagy Jánosné, Kertész Lászlóné, Kovács Ferenczné, Kovács Lászlóné, Kertész Mihályné, Molnár Józsefné, Kertész Lajosné, Kubai Györgyné, Nagyházi Péterné, Kiss Jánosné, Teremi Istvánné, Majer Ferenczné, Szöllösi Mihályné, Papp Ignáczné, Kerékgyártó Imréné, Munding Mihályné, Tóth Józsefné, László Jánosné, dr. Révi Nándorné, özv. Nagy Lajosné, Benkő Károlyné, Deák Józsefné, Barna Mihályné, Ökrös Lajosné, Kiss Andrásné, Tóth Gaborné, Nagy Jánosné, Dalmi Istvánné, Csontos Péterné, Pető Lajosné, Birinyi Imréné, Balogh Jánosné, Hajnal Ferenczné, Révész Józsefné, Bakos Jánosné, Marsalkó Józsefné, Papp Lajosné.

Leányok: Nagy Juliska, Harsányi Juliska, Piros Róza, Balogh Mariska, Kovács Margit, Szathmári Mariska, Veres Juliska, Lós Mariska, Szücs Esztiike, Kovács Róza, Marsalkó Rózsika, Tóth Juliska és Erzsike, Nagy Ilonka és Mariska, Kovács Juliska, Teremi Erzsike és Juliska, Kertész Esztiike, Molnár Mariska, Kiss Juliska, Imre Erzsike, Szöllösi Mariska, Tóth Erzsike és Irma, László Erzsike, Varga Meriska, Deák Juliska, Csikos Erzsike, Varga Juliska, Kiss Erzsike, Pap Rózsika, Tóth Mariska, Vaján Mariska, Dalmi Erzsike, Pető Róza, Balogh Esztiike, Birinyi Mariska, Révész Róza, Bakos Juliska.

Szépítőszerek.

Végiglapozva a napilapok hirdetéseit, megdöbbenéssel és szomorúsággal konstataljuk azon szégyenletes valóságot, hogy hazánk el van árasztva külföldi és főleg osztrák kozmetikákkal. Statisztikailag kimutatott dolog, hogy esztendőnként milliók vándorolnak Ausztriába és orvosilag meg van állapítva, hogy eme milliókért ártalmas, a bőrt rontó, az egészségre káros, sőt mérgező szépítőszereket kapunk.

E helyen nem czélunk és nem is feladatunk, habár minden alkalom kísértésbe hozza ez iránt az embert, az ártalmas kozmetikákkal foglalkozni. Csak hivatkozunk egyik kiváló magyar kozmetikus orvosnak, dr. Weyner Emilnek munkájára, melyben többek között következő sorok találhatók:

„Óva intek mindenkit ezen sminknek használatától. A melyik szépít, az árt. A melyik nem árt, az nem szépít. Állandó használatuk káros következményeit egy magát hosszú ideig kendőzött nőn észlelhetjük. Smink nélkül szinte visszataszítónak fogjuk találni. Arcbőre fonyadt, sárga,

fakó és fénytelen, a bőr rugalmasságának nyoma nincsen, a szem élénksége, s a testmozgások könnyedsége fiatal nőt gyaníttatnak benne, de az arcz öreg asszonyé."

Majd alább a hajfestésekről írván, kijelenti, hogy az ólomfestékek mérgezők és mégis legtöbb hajfestő szer ólmot tartalmaz:

„Ólommentes, teljesen ártalmatlan felírással, vignettákkal hoznak közforgalomba ólomtartalmu hajfestékeket.

Schwazlose dióhéjkivonatában nyoma sincs a dióhéjkivonatnak, légenysavat és chrómsavas reoxydoldatot tartalmaz.

Pommade tannique rosée, Eau de Féés, Vitaha, Redwood's Hair Dye, Chevallier hajfestőszere, Circassian Hair Rejuvenator, Gray „hajbalzsama“, Indian Hair-Rastorer, Hair Restorer of America, Hair Restorativ (Martha Washington), „Tiente pour les cheveux (Orfila) — ólmot tartalmaznak.“

Ilyen és hasonló kozmetikákkal csinál Franciaország évenként 200 millió frank exportot!

Az elmondottak röviden azt igazolják, hogy szükségünk és pedig égető szükségünk van egy magyar kozmetikai gyárra. Kettős missziót teljesítene eme vállalat: nemzetgazdaságát és közegészségügyit.

Nemzetgazdaságát: mert milliókat tartunk meg itthon. Közegészségét: mert hőlgyeink ezreit mentjük meg az ártalmas szerek idegölő hatásától.

Még egyet. Ha mi kozmetikai gyárat alapítunk és ha mi olyan kozmatikákat készítünk, melyek kedveltek és keresettek lesznek és a melyek nem ártalmasak, úgy elérjük az exportot, ha egyelőre máshol nem is, de legalább a Balkánon.

Állítsunk fel tehát egy magyar kozmetikai gyárat, olyant, amely hygienikus szépitőszereket gyárt. Kötelességünk ez! Pénzünk így nem vándorol idegenbe és embegekben ezeket mentünk meg a biztos nyavalyától!

Lázár Albert.

A hazafias istennyla

avagy:

Még az Uristen se szereti a feketesárgát.

Él még a magyarok öreg istene.

Él. És ha kell: van még a hadurnak nyila, melyet az ellenségeink ellen röpít.

Íme, a bizonyosság erre az az eset, melynek hírét Gyulafahérvárról vesszük és a mely kellemes érzéssel tölt el bennünket.

Ugy történt, hogy Propst táborszer-nagy, az erdelyi hadtestparancsnok, kedden megérkezett Gyulafahérvárra, hogy a hely-örség fölött megtartsa a rendes tavaszi szemlét.

A generális tiszteletére a gyulafahérvári erősség falára lobogót tűztek ki, még pedig természetesen feketesárga lobogót.

Délután tűzték ki, bosszuságára, megbotránkozására a gyulafahérvári magyaroknak. Nyilván meg is történt, hogy valamelyik hazafias érzésű po'gár, vagy tán több is arra haladván, azt mormogta magában a feketesárga zászló láttára:

— Hogy a tüzes istennyla csapjon bele!

Mert hisz végtére is ájtatosabb dolgot magyar ember csakugyan nem kívánhat, mikor magyar földön haborítják föl azzal a zászlóval.

No, és ha igaz az, hogy minden nap van egy pillanat, a mikor az Uristen meghallgatja az ember kívánságát, hát nyilván épp egy olyan pillanatban mondhatta el valaki:

— Hogy csapna bele a tüzes istennyla!

Mert ime, erre óriási zivatar keletkezett, mennydörgött, villámlott és a haragos istennyla úgy vágott bele az osztrák zászlóba, hogy foszlányokra tépte és másnap reggel, vihar után ott találták meg a rongyot a sárban.

Hát ezért jutott az eszükbe: hogy él még Hadur és vannak még nyilai.

De eszükbe jut az is, hogy tudnánk mi még néhány olyan helyet, a hová az istennyla hátran lecsaphatna . . .

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Gondolatokba mélyedten üldögéltünk együtt. Midőn egyszer csak a napamasszony lépett be a kosárával karján. Eleinte azt hittük, hogy békés kedvében van. Szólt és kosáráját a kemence mögé tette.

— Jó napot Goulden ur! Jó napot gyermekek!

Goulden ur intézte az első kérdést:

— Hát még mindig jól érzi magát Gredi anyó?

— Köszönöm kérdését az egészségem jó.

Már ekkor észre vettem, hogy az arca pirosodik. A fogát összeszorítja. Meg a füle mellett lecsüngő hajfürtöt is tépdeste. Szürke szemével pedig minket fürkészett, mint-ha csak a gondolatunkat akarta volna kifürkészni. Majd egyszer csak így fakadt ki:

— Az a gazember úgy látszik, megszökött a szigetjéről?

— Miféle gazemberről beszél anyó? Goulden ur egész nyugodt hangon kérdezte.

Még csak ekkor pattant fel az én anyósom.

— Ej, bizony, mintha nem tudná, hogy kit értek. Hát arról a Bonapartérról beszélek.

Goulden ur mindjárt észrevette, hogy fürgeteg kovályog, azért, hogy a további szóváltást kerülje, a munkasztalunkhoz ült. Egy órát fogott fel és mintha csak az kötötte volna le a teljes figyelmét. Én követtem a példáját.

De a napamasszony még magasabb hangon pattogott.

— Már pedig azt hittem, most már minden jóra fordul. És ime újból kezdődik a huncutság . . . Sőt méginkább vesztebb lesz. Hogy az ördög vitte volna el!

A napamasszony hangja remegett. És Goulden ur szelíden, mintegy munkakörből, szólt:

— Aztán ki ennek az oka, ki itt a bünös, Gredel anyó? Vagy talán azt hiszi, hogy ezt a sok bucsajárást, térdén csuszást, a nemzeti javak ellen intézett izgató predikációkat, a huszonöt esztendő forradalom folytonos hánytorgatását, az örökös fenyegetéseket, a régi viszonyok visszaállítására intézett nyílt merényleteket, szolgál parancsokat, hogy a boltokat az istentisztelet alatt csukják be s a többi, s a többi, tovább tűrhetjük volna?!

Mondja maga napamasszony, hogy mióta a világ fent áll, valahol követtek-e el többet a hatalmon levők a nép felizgatására? Sőt még azt is lehetne hinni, hogy Bonaparte maga hozta a nyakunkra ezeket az ostoba Bourbonokat, ösmerje meg az elégedetlen népet, mi a különbség köztük és ezek között? Szóljon anyó . . . Vajon nem igaz, hogy a ki a viszonyokat mértegelte, akkor ennek a most bekövetkezett fordulásra keszen kellett lenni?

(Folyt. köv.)

Divatos

Női mosó ruhaszövetek,

Batistok, Zephirek,

Áttört kelmék,

Sima színes angol vásznak,

Cosmanosi szintartó,

Indisch-foulard Savannah,

Chiné csikos es kockás vásznak.

m é t e r e 27 krajczár és 32 krajczár.

Szerb és Csalány vásznak

15 krtól 22 krig.

Turista ingek nagy választékban

Szabó Lajos fiai czégnél

Debreczen, Rózsatér.

3 frt 65 krig, valamint állandóan a legújabb fehér, fekete és színes „Henneberg selymek“ 60 krtól 14 frt 65 krig — méterenként — sima, sávos, kockázott, mintázott damastok stb.

Menyasszony selyem	65 krtól	—	14 frt 65 krig
Selyem-damaszt	65	—	14 „ 65 „
Selyem-kelmék öltönyöknek 3 frt	65	—	42 „ 75 „
Selyem-foulard nyomtatással	60	—	3 „ 65 „
Bájl-selyem	80	—	14 „ 65 „
Selyem-grenadin	80	—	7 „ 65 „

méterenként portó és vámmentesen a hához. Minták postafordultával. Schweizba kétszeres levélportó.

G. Henneberg, selyem gyáros, Zürich

[cs. és kir. udvari szállító

Foulard selyem 60 krtól

Nyári ruhák, batistok, zefrek,
 áttört kelmék, picket mellények

tisztítását

kifogástalanul teljesíti
Hrabéczy Antal

ruhafestő és ve-
 gyészeti tisztító intézete

Debreczen

Széchenyi utca 42.

Weisz Henrik

festő

Debreczen, Kossuth-utca 24.

Elvállal szobafestést és mázolás, to-
 vábbá a valódi Peff festékekkel való
 fürdőszobák és fordókádak

fényezését

jutányos árak mellett.

Peronospora ellen legjobb a
Kecskeméti por

600 grammos csomag 24 krajczár.

Gyümölcsfák permetezésére a

Gyantalisztes kecskeméti por

850 grammos csomag 28 kr.

Kontsek Gézánál

DEBRECZEN, Kossuth utca.

APRÓ HIRDETESEK.

10 szóig 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A
 legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből sze-
 delt minden szó 4 fillér.

Szép bajusz nyerhető rövid
 időn a híres

„Hajdusági pedró” használata által. Egy do-
 box 40 ft. Kapható Debreczenben **Tóth Béla**
 gyógyszerertárában, valamint a készítő **Grósz**
Nagy Ferencz gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Alkalmazást nyer

szerény fizetéssel irodai munkálatokban né-
 mileg jártas fiatal nő és egy 3-4 közép-
 osztályt végzett fiatal ember. Írásbeli aján-
 latok Falk Armin és Tarsa kefégyárához
 ezimzendők.

A mai nyomott anyagi
 viszonyok

és folyton tartó járványok közepette nagy
 megnyugvás: családját egy fénykép csoport-
 ban birni. Ennek teljes eszközésére csupán
 a **Gondy és Egyez cég** terjedelmes műterme
 a legalkalmasabb. Tekintve, hogy rajta egy
 személy alig 1 ftba esik, egyuttal a legol-
 csóbb életbiztosítás.

Eladó részvények. 10

db. b.-ujvárosi takarékpénztári részvény el-
 adó. Ulrich J. Első takarékpénztár.

Püspök fürdő.

Nagyváradtól 7 kilométernyire. Vasut, posta,
 távirtda és telefon állomás.

Kiváló gyógyhatású hévíz (40 C°). Modern
 kényelemmel berendezett tükör és kádfür-
 dők, massage, villanyozás, vibráció stb.
 gyógyeszközök.

Javalva: Izomesuz, idült izületi esuz,
 köszvény, idegzsabák, neuralgiák, csonttöré-
 sek és a női ivarszervek betegségei ellen.
 Üdülőknek kiváló hatású, közép magasságu,
 klimatikus gyógyhely. Olcsó ellátás. Kitünő
 konyha. Állandó térzene. Gyakori mulatsá-
 gok. Lavon-tennis. Villany világítás.

Évad: október 31-ig.

Fürdő orvos: **dr. Kovács Aladár.**

Fürdőigazgatóság.

Premier kerékpár 1902.

Legidősebb és
 kipróbáltabb jelű.

Modern finom
 kiállítás.

**Katalogus
 ingyen.**

**Katalogus
 ingyen.**

Premier-Werkes, Eger (Csehország.)

Az általam legpontosabban összeállított és tekintélyes orvosok által aján-
 lott és jónak talált vegytiszta

SÓSBORSZESZ

mely már eddig is nagy elterjedtségnek örvend, kapható minden fűszer-
 üzletben, valamint gyógyszerertárában.

Ara egy kis üvegnek 45 kr., nagy üvegnek 90 kr.

≡ Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek. ≡

Használati utasítással ellátott könyvecske minden üveggel ingyen adatik.

Tóth Béla gyógyszerertára és illatszerraktára
 DEBRECZENBEN (Tisza palota.)

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.